

Handläggare: Ariane Andersson
Telefon: 08-508 20 065

SAMVERKAN I VÅRDEN AV TYNGRE MISSBRUKARE

Yttrande över rapport från Revisionskontoret

FÖRSLAG TILL BESLUT

Vantörs stadsdelsnämnd åberopar förvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2005-11-28 som sitt yttrande över rapporten från Revisionskontoret.

Monika Viklander
Stadsdelsdirektör

Åsa Berntsson
Avdelningschef

SAMMANFATTNING

Revisionskontoret har granskat samverkan i vården av tyngre missbrukare. Stadsdelsförvaltningen instämmer i stort i de bedömningar som lämnas i Revisionskontorets rapport. Samverkan har blivit bättre, men det finns fortfarande anledning att utveckla både den och uppföljningen ytterligare. Förvaltningen strävar efter att, tillsammans med landstinget och kriminalvården, etablera en lokal mottagning i Vantör. Förvaltningen avser också att ta fram en intern överenskommelse som gäller samverkan inom förvaltningen. Vidare utvecklas utvärderingen av missbruksvården inom projektet Integrerad utvärdering.

ÄRENDETS BEREDNING

Ärendet har utarbetats inom individ- och familjeomsorgen.

BAKGRUND

Revisorsgrupp 4 har sänt en revisionsrapport till Vantörs stadsdelsnämnd för yttrande senast den 20 december 2005. (Svarstiden är förlängd till den 23 december 2005.) Rapporten gäller samverkan i vården av tyngre missbrukare.

SAMMANFATTNING AV RAPPORTEN

År 1998 antog Stockholms läns kommuner och landsting en gemensam policy om samverkan för missbruksvård och specialiserad beroendevård i Stockholms län.

Revisionskontoret har granskat Kista och Vantörs stadsdelsnämndernas samverkan med landstinget kring beroendevården. Kommunerna Botkyrka, Järfälla och Österåker, med samarbetspartners inom landstinget, har granskats parallellt.

Granskningen av Kista och Vantör har genomförts med hjälp av konsult. Iakttagelserna, som sammanfattas i Revisionskontorets rapport, uppges vara mer eller mindre generella för hela staden. Slutsatser och rekommendationer bygger på de intervjuades synpunkter och bedömningar.

Revisionskontorets slutsatser kan sammanfattas enligt följande.

- De intervjuade bedömer att samverkan har förbättrats. Revisionskontoret framhåller samtidigt att det inte har genomförts någon mer systematisk utvärdering av effekterna av samverkan.
- Revisionskontoret bedömer att det finns en risk för att missbruksenheterna och beroendevården lägger för stor vikt vid att utveckla sin ömsesidiga samverkan på bekostnad av samarbetet inom förvaltningen. Enligt Revisionskontoret bör stadsdelsdirektören och chefen för individ- och familjeomsorgen bevaka att samtliga förvaltningens enheter bidrar till missbrukarnas rehabilitering.
- Revisionskontoret uppmärksammar svagheter med en avtalslös samverkan. Kontoret framhåller att det endast är Vantörs stadsdelsnämnd som har tecknat en samverkansöverenskommelse med sin

samverkanspartner. Vidare betonar Revisionskontoret att det är angeläget med en översyn av stadens och nämndernas interna samarbete.

- Utifrån iakttagelser i Kista påpekar Revisionskontoret att, enligt stadens riktlinjer, bör en arbetsplan upprättas för de missbrukare som accepterar insatser för rehabilitering.
- Enligt de intervjuade är resurser tillgängliga för avgiftning, social och medicinsk utredning och behandling när de behövs. Detta gäller dock inte för jourläkare för insatser enligt lagen om psykiatriskt tvångsvård, neuropsykologisk utredningar och anpassat boende.
- Revisionskontoret betonar vikten av att kommunstyrelsen, med stöd av socialtjänstnämnden, snarast skapar instrument för uppföljning och utvärdering och utnyttjar dessa instrument. Effekterna av 1998-års gemensamma policy har inte följts upp.

STADSDELSFÖRVALTNINGENS SYNPUNKTER

Vantörs stadsdelsförvaltning instämmer i stort i de bedömningar som lämnas i Revisionskontorets rapport. Samverkan har blivit bättre, men det finns fortfarande anledning att utveckla den ytterligare.

Konsultrapporten, som ligger till grund för Revisionskontorets bedömningar, uppmärksammar att samverkan i Vantör är välfungerande trots att den inte är lokalmässigt integrerad. I konsultrapporten framförs följande på sidan 4. ”Det finns anledning att värna om fortsatt inriktning, uthållighet och kontinuitet i processen kring missbruksvårdens utveckling och förnyelse. I detta sammanhang finns anledning att understryka att verksamheten i Vantör är ett bra exempel på att vård av missbrukare kan integreras utan att behöva vara lokalmässigt samlokaliserad och utan att verksamhetsansvaret samlas hos en verksamhetsansvarig.”

Missbruksvården i Vantör har, enligt förvaltningen, under en längre tid präglats av kontinuitet både vad avser organisation och personal. Förvaltningen arbetar också med strukturerade öppenvårdsprogram som ska borga för en långsiktighet i missbrukarvårdens insatser. I den fortsatta utvecklingen av samverkan, både internt inom förvaltningen och externt, är det en given utgångspunkt att värna om såväl kontinuiteten som långsiktigheten.

Grunden för samverkan mellan förvaltningen och landstinget är den lokala samverkansöverenskommelse som tecknades år 2004 mellan socialtjänsten i Vantör och Maria Beroendecentrum AB samt socialpsykiatriska enheten och jour/öppenvårdsmottagningen inom Allmänpsykiatri Årsta/Vantör. Avtalet följs upp löpande genom en samverkansgrupp. I samverkansgruppen ingår chefsöverläkaren vid Maria Beroendecentrum och den administrativ vårdchefen för Allmänpsykiatri Årsta/Vantör

samt från stadsdelsförvaltningen den medicinskt ansvariga sjuksköterskan, sektionschefen för socialpsykiatri och sektionschefen för missbruk. Samverkansgruppen ska ta ställning till avvikelser i förhållande till avtalet. De avvikelser som rapporteras in till samverkansgruppen kan ge skäl att revidera överenskommelsen. Hittills har dock inga avvikelser inrapporterats.

För att denna uppföljning av avtalet ska fungera är det viktigt att medarbetarna inom socialtjänsten känner till avtalet så att de kan rapportera in när det inte följs. Förvaltningen arbetar därför återkommande med att göra avtalet känt, bland annat genom att informera nyanställda om det.

Enligt rapporten finns det oklarheter mellan förvaltningens missbrukssektion och Jour- och öppenvårdsmottagningen Årsta-Vantör kring vad som är gemensamma klienter. Förvaltningen kommer att fortsätta att arbeta för att en gemensam syn ska utvecklas kring detta.

Förvaltningen kommer också att fortsätta att arbeta för en lokal mottagning i Vantör. Förvaltningen har valt att inte ingå i den regionala mottagningen som håller på att byggas upp vid Gullmarsplan eftersom förvaltningen bedömer att en lokalt förankrad mottagning är mer ändamålsenlig för Vantörs missbrukarvård. Genom en lokal mottagning i Vantör blir det i högre utsträckning möjligt att värna om kontinuiteten och långsiktigheten. Vid denna mottagning kan resurser från förvaltning, landsting och kriminalvård, men även ideella organisationer, samlas. Förvaltningen kommer därför att föra en dialog med landstinget om detta under år 2006.

Förvaltningen har fungerande samverkansformer även med andra aktörer än landstinget, som är väsentliga inom missbruksvården. Förvaltningen samverkar med frivården Hornstull inom ett team kring villkorligt frigivna (VF-teamet). Vidare kommer förvaltningen att ingå i ett sysselsättningsprojekt som klientorganisationen KRIS ansvarar för.

När det gäller samverkan inom förvaltningen för Revisionskontoret fram att stadsdelsdirektören och chefen för individ- och familjeomsorgen bör bevaka att samtliga enheter bidrar till missbrukarnas rehabilitering. För närvarande tar förvaltningen fram en intern samverkansöverenskommelse som ska gälla ansvarsförhållanden kring personer som har behov av insatser från flera olika delar av förvaltningen. Exempelvis gäller detta dubbeldiagnoser, dvs. personer som har missbruk kombinerat med psykiatriska problem. Den interna samverkan diskuteras också i samband med att verksamhetsplanen tas fram då förvaltningsledningen bland annat diskuterar hur organisationen ska se ut för att den bäst ska bidra till att målen nås.

Revisionskontoret påpekar att stadens riktlinjer anger att en arbetsplan bör upprättas för de missbrukare som accepterar insatser för rehabilitering. Vid missbrukssektionen i Vantör skrivs en behandlingsplan tillsammans med respektive klient. Förvaltningen använder de blanketter som ingår i dokumentationssystemet Paraplyet. Staden anpassar

för närvarande blanketterna till riktlinjerna. Arbetsledaren inom missbrukssektionen följer under handledningen av varje medarbetare upp att behandlingsplaner tas fram.

I rapporten framförs att de individuella planerna för de tyngre missbrukare bör upprättas gemensamt mellan landsting och kommun. I rapporten definieras dock inte vad som avses med tyngre missbrukare. Maria Beroendecentrum AB uppger att det ingår cirka 20 personer i den gemensamma målgruppen. Denna grupp hänförs, enligt förvaltningen, sannolikt endast till gruppen med dubbeldiagnoser.

För klienter med dubbeldiagnoser görs gemensamma planer mellan landsting och förvaltning i Vantör. Det finns ett samverkansforum där missbrukssektionens samordnare ingår tillsammans med de två medicinskt ansvariga läkarna från jour-/öppenvårdsmottagningen respektive från socialpsykiatriska enheten. På forumet, som är två gånger per år, diskuteras vilka insatser som är lämplig för respektive klient och vem som ansvarar för att ge dessa. Detta dokumenteras sedan i en gemensam plan som följs upp vid kommande samverkansforum. Men på grund av att det rör sig om en klientgrupp med särskilda svårigheter för att medverka i utformandet av planen kan det kräva mycket tid innan en plan slutligen har formulerats.

Gemensamma planer kommer också att användas för de klienter som är aktuella inom det Miltonprojekt som missbrukssektionen ingår i tillsammans med Årsta-Vantörs socialpsykiatriska enhet. Detta projekt innebär att träfflokalen Valvet används som en bas för att utveckla gemensamma arbetsmetoder och för att upprätta gemensamma vårdplaner.

Revisionskontoret betonar vikten av att kommunstyrelsen, med stöd av socialtjänstnämnden, snarast skapar instrument för uppföljning och utvärdering av effekterna av samverkan och också utnyttjar dessa instrument. Förvaltningen instämmer i att uppföljningen inom missbruksvården behöver utvecklas vad gäller dels de integrerade mottagningarnas effekter, dels insatserna generellt inom missbruksvården. Inom missbrukssektionen i Vantör utvecklas uppföljningen och utvärderingen genom det kompetensfonds finansierade projektet Integrerad utvärdering, som ska pågå fram till och med september år 2006. Genom en lokal utveckling av uppföljningen och utvärderingen skapas en grund för en nära anknytning till den verksamhet där resultatet av uppföljningen ska användas.

Förvaltningen föreslår att nämnden åberopar detta tjänsteutlåtande som sitt yttrande till revisorsgruppen.

BILAGOR

1. Samverkan i vården av tyngre missbrukare